

УЗАГАЛЬНЕННЯ
практики розгляду Київським окружним
адміністративним судом справ щодо спорів з приводу реалізації державної
політики у сфері економіки, зокрема зі спорів щодо державної реєстрації
юридичних осіб та фізичних осіб – підприємців у 2015 році

На виконання плану роботи Київського окружного адміністративного суду (надалі - КОАС) за I півріччя 2016 року щодо спорів з приводу реалізації державної політики у сфері економіки, зокрема зі спорів щодо державної реєстрації юридичних осіб та фізичних осіб – підприємців.

Об'єктом дослідження даного узагальнення були судові рішення КОАС, прийняті в період з 01.01.2015 по 31.12.2015 у справах з приводу реалізації державної політики у сфері економіки, зокрема зі спорів щодо державної реєстрації юридичних осіб та фізичних осіб – підприємців.

Метою даного узагальнення є виявлення проблемних питань, що виникають під час розгляду та вирішення справ зазначеної категорії, найбільш характерних порушень чи неправильного застосування норм матеріального та процесуального права, що регламентують вирішення таких спорів, вивчення причин їх виникнення та виявлення шляхів їх усунення, а також забезпечення однакового та правильного застосування норм матеріального та процесуального права, з метою забезпечення захисту прав, свобод та охоронюваних законом інтересів як фізичних осіб, так і юридичних осіб.

КОАС у своїй практиці по вирішенню даної категорії справ керується принципом верховенства права та принципом законності, відповідно до якого органи державної влади, органи місцевого самоврядування, їхні посадові і службові особи зобов'язані діяти лише на підставі, в межах повноважень та у спосіб, що передбачені Конституцією України.

Статистичні дані, що характеризують об'єкт дослідження, їх аналіз

Аналіз судової практики показав, що до КОАС у період з 01.01.2015 по 31.12.2015 на розгляд надійшло 95 позовних заяв та справ зі спорів з приводу реалізації державної політики у сфері економіки, зокрема зі спорів щодо державної реєстрації юридичних осіб та фізичних осіб – підприємців.

Загалом розглянуто 80 адміністративних справ та матеріалів позовних заяв зазначеної категорії з яких:

- повернуто позовну заяву - 12;
- відмовлено у відкритті провадження – 2;
- залишено без розгляду на підставі ст. 100 КАС України – 9.

У 57 справах, закінчених провадженням, постановлено 5 ухвал про залишення позову без розгляду (на підставі ст. 155 КАС України); 1 ухвалу про передачу справи до іншого суду, прийнято 51 постанову, з них із задоволенням позовних вимог - 42, відмовлено у задоволенні позову - 9.

Впродовж 2015 року в апеляційному порядку оскаржено 28 судових рішень КОАС у справах зі спорів щодо державної реєстрації юридичних осіб та фізичних осіб-підприємців.

За результатами розгляду апеляційних скарг, поданих на рішення КОАС у справах зі спорів зазначеної категорії, переглянуто рішення у 27-ми справах, серед яких:

- скасовано – 7 постанов та 1 ухвалу у справі;
- залишено без змін – 17 постанов та 2 ухвали у справах.

Щодо касаційного оскарження судових рішень КОАС зі спорів щодо державної реєстрації юридичних осіб та фізичних осіб-підприємців, то впродовж 2015 року Вищим адміністративним судом України витребувано з КОАС для перегляду в касаційному порядку 5 адміністративних справ названої категорії, та станом на 31.12.2015 до КОАС повернулась одна справа № 810/6567/14, в результаті перегляду якої постанову у даній справі, залишену судом апеляційної інстанції без змін, також було залишено без змін.

Наведемо приклади судової практики розгляду справ зазначеної категорії.

Так у справі № 810/4776/15 за позовом Товариства з обмеженою відповідальністю "АТЛАНТ ЄВРОТРЕЙД" до Броварської об'єднаної державної податкової інспекції Головного управління ДФС у Київській області про визнання протиправним та скасування рішення - у задоволенні адміністративного позову про було відмовлено.

Позовні вимоги були обґрунтовані тим, що податковий орган незаконно і безпідставно прийняв рішення про анулювання реєстрацію позивача як платника на додану вартість, оскільки позивач належним чином підтверджував відомості про юридичну особу.

27.07.2015 державним реєстратором Реєстраційної служби Броварського міськрайонного управління юстиції Київської області до ЄДР внесено запис за № 13551440009006672 про відсутність підтвердження відомостей про юридичну особу - Товариство з обмеженою відповідальністю "АТЛАНТ ЄВРОТРЕЙД".

Рішенням від 27.07.2015 № 121 (вих. № 10840/10-06-11-01-10 від 27.07.2015) Броварська об'єднана державна податкова інспекція Головного управління ДФС у Київській області анулювала реєстрацію Товариства з обмеженою відповідальністю "АТЛАНТ ЄВРОТРЕЙД" як платника податку на додану вартість з 27.07.2015 з підстав, передбачених підпунктом "ж" пункту 184.1 статті 184 Податкового кодексу України (в Єдиному державному реєстрі юридичних осіб та фізичних осіб - підприємців наявний запис про відсутність підтвердження відомостей про юридичну особу).

Позивач у позовній заяві даний факт заперечував, стверджував, що це не відповідає дійсності. На підтвердження даного твердження надав суду витяг з Єдиного державного реєстру юридичних осіб та фізичних осіб підприємців, сформований станом на 23.09.2015, в якому наявний запис про підтвердження відомостей.

З метою перевірки тверджень позивача суд зробив спеціальні витяги з Єдиного державного реєстру юридичних осіб та фізичних осіб підприємців станом на день прийняття оспорюваного рішення (на 27.07.2015 та на 31.07.2015).

З досліджених судом спеціальних витягів убачається, що станом на 27.07.2015 та 31.07.2015 у графі "Статус відомостей про юридичну особу" містяться записи "відомості не підтверджено".

Черговий запис про підтвердження відомостей про юридичну особу позивача внесено державним реєстратором до ЄДР 11.08.2005 за № 13551060010006672.

Надаючи правову оцінку відносинам, що виникли між сторонами, суд зазначає наступне.

Статтями 181 - 183 Податкового кодексу України передбачено підстави та порядок реєстрації осіб в якості платників податку на додану вартість.

Відповідно до пункту 183.12 статті 183 ПК України центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну податкову і митну політику, веде реєстр платників податку, в якому міститься інформація про осіб, зареєстрованих як платники податку.

Положеннями підпункту "ж" пункту 184.1 статті 184 Податкового кодексу України передбачено, що реєстрація діє до дати анулювання реєстрації платника податку, яка проводиться шляхом виключення з реєстру платників податку і відбувається у разі якщо в Єдиному державному реєстрі юридичних осіб та фізичних осіб - підприємців наявний запис про відсутність юридичної особи або фізичної особи за її місцезнаходженням (місцем проживання) або запис про відсутність підтвердження відомостей про юридичну особу.

У справі, що розглядалась, суд встановив, що податковий орган прийняв рішення про анулювання реєстрації позивача в якості платника податку на додану вартість з тих підстав, що у Єдиному державному реєстрі юридичних осіб та фізичних осіб підприємців існував запис про не підтвердження відомостей про юридичну особу позивача.

Це означає, що податковий орган, приймаючи таке рішення, діяв у межах повноважень і у спосіб, що передбачені законом, тому рішення відповідача є правомірним і скасуванню не підлягає.

За таких обставин позов є таким, що не підлягає задоволенню.

Відповідно до частини другої статті 94 КАС України якщо судові рішення ухвалені на користь сторони - суб'єкта владних повноважень, суд присуджує з іншої сторони всі здійснені нею документально підтверджені судові витрати, пов'язані із залученням свідків та проведенням судових експертиз.

Відповідач не надав суду доказів понесення ним судових витрат, тому підстави для присудження на його користь судових витрат відсутні.

Не погоджуючись з рішенням суду першої інстанції позивач подав апеляційну скаргу.

04.02.2016 суд апеляційної інстанції виніс постанову, якою скасував рішення суду першої інстанції.

Колегія суддів зазначила, що відносини, які виникають у сфері державної реєстрації юридичних осіб, врегульовано Законом України "Про державну реєстрацію юридичних осіб та фізичних осіб - підприємців" від 15.05.2003 № 755-IV.

Відповідно до абзацу першого частини одинадцятої статті 19 Закону України "Про державну реєстрацію юридичних осіб та фізичних осіб-підприємців", юридична особа зобов'язана подавати (надсилати) щороку протягом місяця, що настає за датою державної реєстрації, починаючи з наступного року, державному реєстратору для підтвердження відомостей про юридичну особу реєстраційну картку про підтвердження відомостей про юридичну особу.

Згідно з абзацом другим частини дванадцятої статті 19 Закону України "Про державну реєстрацію юридичних осіб та фізичних осіб-підприємців", у разі надходження державному реєстратору від органу доходів і зборів повідомлення встановленого зразка про відсутність юридичної особи за її місцезнаходженням державний реєстратор зобов'язаний надіслати поштовим відправленням протягом п'яти робочих днів з дати надходження зазначеного повідомлення юридичній особі повідомлення щодо необхідності подання державному реєстратору реєстраційної картки.

Частина чотирнадцята статті 19 Закону України "Про державну реєстрацію юридичних осіб та фізичних осіб-підприємців" встановлює, що у разі неподання юридичною особою протягом місяця з дати надходження їй відповідного

повідомлення реєстраційної картки про підтвердження відомостей про юридичну особу державний реєстратор повинен внести до Єдиного державного реєстру запис про відсутність підтвердження зазначених відомостей датою, яка встановлена для чергового подання реєстраційної картки про підтвердження відомостей про юридичну особу.

Якщо державному реєстратору повернуто поштове відправлення, державний реєстратор повинен внести до Єдиного державного реєстру запис про відсутність юридичної особи за її місцезнаходженням.

Аналіз наведених правових норм в їх сукупності вказує, що внесення до Єдиного державного реєстру юридичних осіб та фізичних осіб-підприємців запису про відсутність юридичної особи за її місцезнаходженням, у тому числі у зв'язку з поверненням державному реєстратору поштового відправлення, можливе у випадку неподання юридичною особою реєстраційної картки про підтвердження відомостей про юридичну особу протягом місяця з дати надходження їй відповідного повідомлення.

Колегією суддів встановлено, що ТОВ "АТЛАНТ ЄВРОТРЕЙД" (податковий номер 39277315) 19.06.2015 підрозділом податкової міліції надано довідку за ф. додаток 2 до положення про організацію взаємодії підрозділів податкової міліції з іншими підрозділами органів державної податкової служби для встановлення місцезнаходження платника податків № 391 про не встановлення місцезнаходження платника.

Відповідно до п. 12.5 Порядку обліку платників податків, зборів (обов'язкових платежів), затвердженого наказом Міністерства Фінансів України від 09.12.2011 № 1588, Броварською ОДПІ було прийнято рішення про направлення до реєстраційної служби повідомлення про відсутність юридичної особи за місцезнаходженням на ф.№ 18-ОПП (додаток 24) від 22.06.2015 № 222.

Від реєстраційної служби засобами електронного зв'язку 22.07.2015 надійшли відомості з – ЄДР за № 13551440009006672 щодо відсутності підтвердження відомостей про юридичну особу.

Відповідно до п. п. "ж" п.5.1 розділу V Положення про реєстрацію платника податку на додану вартість, затвердженого Наказом від 14.11.2014 №1130 (п. п. "ж" пункту 184.1 статті 184 розділу V Податкового Кодексу за №2755-VI від 02.12.2010) прийнято рішення № 121 від 27.07.2015 про анулювання реєстрації платника податку на додану вартість.

Разом з тим, колегією суддів встановлено, та підтверджується матеріалами справи, що Товариство з обмеженою відповідальністю "АТЛАНТ ЄВРОТРЕЙД" з початку 2015 року неодноразово підтверджувало свої дані про реєстраційні дії (відомості/місцезнаходження), зокрема: 17.11.2014, 21.11.2014, 04.12.2014, 20.01.2015, 03.03.2015, 19.03.2015, 11.08.2015, 29.09.2015, що підтверджується Витягом з Єдиного державного реєстру юридичних осіб та фізичних осіб-підприємців, який доданий позивачем до апеляційної скарги.

Наведене свідчить, що позивачем, в свою чергу, виконаний обов'язок подання щороку протягом місяця, що настає за датою державної реєстрації, починаючи з наступного року, державному реєстратору для підтвердження відомостей про юридичну особу реєстраційну картку про підтвердження відомостей про юридичну особу.

Крім цього, на підтвердження місцезнаходження позивача за адресою: 07400, Київська область, місто Бровари, вулиця Київська, будинок 234-А, позивачем додано до матеріалів справи договір суборенди №68/19/06/2014/Б від 27.06.2014, акт приймання-передавання частини приміщення до договору суборенди

№68/19/06/2014/Б від 27.06.2014, договір оренди приміщення під офіс від 01.06.2015, акт прийому-передачі від 01.07.2015, договір №01-15 оренди площ від 24.12.2014, додаткову угоду №1 до договору №01-15 від 24.12.2014, акт приймання-передачі від 24.12.2014.

Колегія суддів вважає, що наведене у сукупності підтверджує виконання позивачем обов'язку подання щороку протягом місяця, що настає за датою державної реєстрації, починаючи з наступного року, державному реєстратору для підтвердження відомостей про юридичну особу реєстраційної картки про підтвердження відомостей про юридичну особу, а також місцезнаходження юридичної особи за адресою: 07400, Київська область, місто Бровари, вулиця Київська, будинок 234-А, офіс 3.

Як було встановлено, зміст рішення Броварської об'єднаної державної податкової інспекції Головного управління ДФС у Київській області від 27.07.2015 про анулювання реєстрації Товариства з обмеженою відповідальністю "АТЛАНТ ЄВРОТРЕЙД" свідчить про те, що анулювання реєстрації платника податку на додану вартість ТОВ "АТЛАНТ ЄВРОТРЕЙД" здійснено на підставі підпункту "ж" пункту 184.1 статті 184 Податкового кодексу України, у зв'язку з наявністю в Єдиному державному реєстрі юридичних осіб та фізичних осіб-підприємців запису про відсутність юридичної особи за її місцезнаходженням.

Відповідно до підпункту "ж" пункту 184.1 статті 184 Податкового кодексу України (чинного на момент спірних правовідносин), реєстрація діє до дати анулювання реєстрації платника податку, яка проводиться шляхом виключення з реєстру платників податку і відбувається у разі якщо в Єдиному державному реєстрі юридичних осіб та фізичних осіб-підприємців наявний запис про відсутність юридичної особи або фізичної особи за її місцезнаходженням (місцем проживання) або запис про відсутність підтвердження відомостей про юридичну особу.

Згідно з пунктом 184.2 статті 184 Податкового кодексу України, анулювання реєстрації на підставі, визначеній у підпункті "а" пункту 184.1 цієї статті, здійснюється за заявою платника податку, а на підставах, визначених у підпунктах "б" – "з" пункту 184.1 цієї статті, може здійснюватися за заявою платника податку або за самостійним рішенням відповідного органу державної податкової служби.

Колегія суддів вважає, що в межах спірних правовідносин підстави для анулювання реєстрації платника податку на додану вартість, визначені підпунктом "ж" пункту 184.1 статті 184 Податкового кодексу України, були відсутні, оскільки доказів на підтвердження обставин, які б свідчили про наявність підстав для анулювання реєстрації платника податку на додану вартість відповідно до підпункту "ж" пункту 184.1 статті 184 Податкового кодексу України, відповідачем до суду не надано.

Крім цього, колегія суддів зауважує, що процедура встановлення місцезнаходження (місця проживання) платника податку до направлення державному реєстратору органом ДПС повідомлення встановленого зразка передбачена розділом XII Порядку обліку платників податків і зборів, затвердженого наказом Міністерства фінансів України від 09.12.2011 року № 1588, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 29.12.2011 за № 1562/20300.

Відповідно до п. 12.2 Порядку № 1588, підрозділи контролюючого органу, крім іншого у рамках проведення цих заходів, а також при призначенні чи проведенні будь-якого виду перевірки платника податків чи при виконанні інших службових обов'язків працівниками контролюючих органів здійснюється або може здійснюватись перевірка місцезнаходження (місця проживання) платника податків. За наслідками перевірки складається акт перевірки місцезнаходження платника податків. Якщо встановлено відсутність платника податків за його місцезнаходженням (місцем

проживання), то проводиться робота із з'ясування фактичного місця розташування (місцезнаходження, місця проживання) платника податків, відповідальних та пов'язаних осіб.

Однак, з матеріалів справи вбачається, що податковий орган, всупереч зазначеним правовим нормам, не склав жодного акту, який би слугував підставою прийняття оскаржуваного рішення та не скористався зазначеним порядком з'ясування місцезнаходження позивача, що призвело до безпідставного прийняття ним спірного рішення.

Аналогічні правила встановлення місцезнаходження платника податків закріплені і Положенням про організацію взаємодії підрозділів податкової міліції з іншими структурними підрозділами органів державної податкової служби для встановлення місцезнаходження платника податків, затвердженим наказом Державної податкової адміністрації України від 17.05.2010 № 336.

Зокрема, пп. 3.1.1, 3.1.2 п. 3.1 розд. II Положення № 336 закріплено, що відносно кожного платника податків, який відсутній за місцезнаходженням (місцем проживання) та місцезнаходження (місце проживання) якого не з'ясовано, структурний підрозділ органу ДПС проводить такі заходи: шляхом спілкування (телефон, пошта, факс, виїзд за місцезнаходженням тощо) із платником податків з'ясовує його фактичне місцезнаходження (місце проживання); за допомогою Єдиного банку даних платників податків встановлює місце проживання засновників і керівників платника податків та отримує інформацію стосовно інших платників податків, де зазначені особи є засновниками чи керівниками.

Отже, обставини стосовно відсутності позивача за місцезнаходженням не були встановлені податковим органом належним чином, що, в свою чергу, вказує на передчасність та безпідставність прийняття податковим органом рішення про анулювання реєстрації платника ПДВ.

Правова позиція по даному питанню висловлена Верховним Судом України в постанові від 15.04.2014 № 21-4a14, Вищим адміністративним судом України в постанові від 27.05.2015 № К/800/25125/14 та в ухвалах від 28.04.2015 № К/800/64318/14 і від 20.05.2015 № К/800/10445/13.

Аналізуючи обставини справи та норми законодавства, колегія суддів вважає, що судом першої інстанції безпідставно відмовлено в позові, оскільки позовні вимоги Товариства з обмеженою відповідальністю "АТЛАНТ ЄВРОТРЕЙД" є обґрунтованими, а тому рішення суду підлягає скасуванню із винесенням нового рішення про задоволення адміністративного позову

Крім того, в провадженні КОАС знаходилась справа № 810/2543/15 за позовом Білоцерківської об'єднаної державної податкової інспекції Головного управління ДФС у Київській області до Реєстраційної служби Таращанського районного управління юстиції Київської області, третя особа - ліквідатор Товариства з обмеженою відповідальністю "Агроінвестфінанс" Гуцуляк Ігор Васильович про відміну державної реєстрації припинення юридичної особи.

В обґрунтування позову, позивач вказав, що запис у ЄДР про припинення вказаної юридичної особи вчинено держаним реєстратором незаконно, адже ліквідаційна процедура ТОВ "Агроінвестфінанс" фактично не відбулась, майно, права та обов'язки цієї юридичної особи фактично не були передані правонаступнику – Приватному акціонерному товариству "Дайлов Юніт", адже останнє де-факто не утворене і не існує. Це призвело до неможливості виконання податковим органом визначених законом процедур з приводу здійснення податкового контролю платника податків, який ліквідується.

Судом першої інстанції було встановлено, що 08.10.2014 до Єдиного державного реєстру юридичних осіб та фізичних осіб-підприємців державним реєстратором Реєстраційної служби Таращанського районного управління юстиції Київської області внесено запис про те, що ТОВ "Агроінвестфінанс" перебуває у стані припинення за рішенням засновників.

Рішення загальних зборів учасників ТОВ "Агроінвестфінанс" сторони суду не представили, однак з інших документів, що містяться у матеріалах справи, суд встановив, що 01.10.2014 загальні збори учасників ТОВ "Агроінвестфінанс" прийняли рішення про припинення товариства шляхом його перетворення у Приватне акціонерне товариство "Дайлов Юніт" (протокол загальних зборів учасників ТОВ "Агроінвестфінанс" від 01.10.2014 № 01-10/14).

Відповідно до передавального акта від 11.12.2014, затвердженого протоколом загальних зборів учасників ТОВ "Агроінвестфінанс" від 11.12.2014 № 11-12/14, все майно, усі активи та пасиви ТОВ "Агроінвестфінанс" станом на 11.12.2014 були передані Приватному акціонерному товариству "Дайлов Юніт".

11.12.2014 загальні збори учасників Товариства з обмеженою відповідальністю "Агроінвестфінанс" прийняли рішення про затвердження вказаного передавального акта у зв'язку з припиненням цього товариства шляхом його перетворення у Приватне акціонерне товариство "Дайлов Юніт", яке визначено правонаступником усіх прав та обов'язків Товариства з обмеженою відповідальністю "Агроінвестфінанс" (протокол загальних зборів учасників ТОВ "Агроінвестфінанс" від 11.12.2014 № 11-12/14).

12.12.2014 голова комісії з припинення ТОВ "Агроінвестфінанс" – Гуцуляк Ігор Васильович подав державному реєстратору Таращанського районного управління юстиції Київської області реєстраційну картку на проведення державної реєстрації припинення юридичної особи (Товариства з обмеженою відповідальністю "Агроінвестфінанс") в результаті перетворення. Згідно з даними реєстраційної картки правонаступником прав та обов'язків юридичної особи, яка припиняється, визначено Приватне акціонерне товариство "Дайлов Юніт" (ідентифікаційний код юридичної особи 38357787, той самий, що й код ТОВ "Агроінвестфінанс").

12.12.2012 державний реєстратор Реєстраційної служби Таращанського районного управління юстиції Київської області зареєстрував факт припинення Товариства з обмеженою відповідальністю "Агроінвестфінанс" за рішенням засновників, про що в Єдиному державному реєстрі юридичних осіб та фізичних осіб-підприємців вчинено запис за № 13481120012000718.

На підставі даних Єдиного державного реєстру юридичних осіб та фізичних осіб-підприємців суд також встановив, що правонаступник Товариства з обмеженою відповідальністю "Агроінвестфінанс" – Приватне акціонерне товариство "Дайлов Юніт" як юридична особа не існує, за ідентифікаційним кодом 38357787 значиться ТОВ "Агроінвестфінанс", яке припинено.

Це означає, що припинення юридичної особи ТОВ "Агроінвестфінанс" як юридичний факт не відбулось, а передавальний акт є фіктивним, адже містить інформацію про обставини, яких у дійсності не відбувалось (неможливо передати майно, активи та пасиви суб'єкту, якого не існує).

З урахуваннями чинного законодавства України, суд першої інстанції вказав, що у контексті обставин справи вимоги про оскарження дій державного реєстратора про внесення запису та про визнання недійсним та скасування самого запису окремого правового значення не мають, адже метою позову є повернення до процедури припинення (ліквідаційної процедури) ТОВ "Агроінвестфінанс", яка надає податковому органу можливість для здійснення податкового контролю. Тому суд розглядає вказані вимоги як єдину вимогу про відміну державної реєстрації

припинення ТОВ "Агроінвестфінанс" (згідно з термінологією статті 41 Закону України від 15.05.2003 № 755-IV "Про державну реєстрацію юридичних осіб та фізичних осіб - підприємців").

Суд дійшов висновку, що позов підлягає задоволенню шляхом постановлення судового рішення про відміну державної реєстрації припинення юридичної особи.

05.10.2015 Постановою Київського апеляційного адміністративного суду було прийнято рішення про скасування рішення першої інстанції та прийняте нове, яким у задоволенні позову відмовлено

Задовольняючи позов, суд першої інстанції дійшов висновку про обґрунтованість позовних вимог, при цьому, виходив з того, щоза даними Єдиного державного реєстру юридичних осіб та фізичних осіб-підприємців правонаступник ТОВ -"Агроінвестфінанс" Приватне акціонерне товариство "Дайлов Юніт", як юридична особа не існує, за ідентифікаційним кодом 38357787 значиться ТОВ "Агроінвестфінанс", яке припинено, що свідчить про те, що фактично припинення юридичної особи ТОВ "Агроінвестфінанс" не відбулось, а передавальний акт є фіктивним, оскільки містить інформацію про обставини, яких у дійсності не відбувалось.

Колегія суддів не погодилась з таким висновком суду першої інстанції з огляду на наступне.

Так, нормативним актом, що регулює відносини, які виникають у сфері державної реєстрації юридичних осіб, а також фізичних осіб - підприємців є Закон України "Про державну реєстрацію юридичних осіб та фізичних осіб-підприємців" від 15.05.2003 № 755-І V.

За положеннями вказаного Закону державною реєстрацією юридичних осіб та фізичних осіб - підприємців є засвідчення факту створення або припинення юридичної особи, засвідчення факту набуття або позбавлення статусу підприємця фізичною особою, а також вчинення інших реєстраційних дій, які передбачені цим Законом, шляхом внесення відповідних записів до Єдиного державного реєстру юридичних осіб та фізичних осіб - підприємців. (ч.1 ст.4).

Порядок проведення державної реєстрації юридичних осіб та фізичних осіб - підприємців визначений вказаним Законом та включає, зокрема: перевірку комплектності документів, які подаються державному реєстратору для проведення державної реєстрації, та повноти відомостей, що вказані в реєстраційній картці, перевірку документів, які подаються державному реєстратору, на відсутність підстав для відмови у проведенні державної реєстрації.

Згідно із частиною 1 статті 17 Закону України "Про державну реєстрацію юридичних осіб та фізичних осіб - підприємців", відомості про юридичну особу або фізичну особу - підприємця включаються до Єдиного державного реєстру шляхом внесення записів на підставі відомостей з відповідних реєстраційних карток та відомостей, що надаються юридичними особами державному реєстратору за місцезнаходженням реєстраційної справи згідно із законодавством України.

Статтею 33 цього Закону визначено, що юридична особа припиняється в результаті передання всього свого майна, прав та обов'язків іншим юридичним особам - правонаступникам у результаті злиття, приєднання, поділу, перетворення (реорганізації) або в результаті ліквідації за рішенням, прийнятим засновниками (учасниками) юридичної особи або уповноваженим ними органом, за судовим рішенням або за рішенням державних органів, прийнятим у випадках, передбачених законом. Юридична особа є такою, що припинилася, з дати внесення до Єдиного державного реєстру запису про державну реєстрацію припинення юридичної особи.

Відповідно до ст. 37 Закону України "Про державну реєстрацію юридичних осіб та фізичних осіб-підприємців", для проведення державної реєстрації припинення юридичної особи в результаті злиття, приєднання, поділу або перетворення голова комісії з припинення або уповноважена ним особа після закінчення процедури припинення, передбаченої законом, але не раніше закінчення строку заявлення вимог кредитором повинна подати особисто (надіслати рекомендованим листом з описом вкладення) державному реєстраторові такі документи: заповнену реєстраційну картку на проведення державної реєстрації припинення юридичної особи в результаті злиття, приєднання, поділу або перетворення; підписаний головою і членами комісії з припинення юридичної особи та затверджений засновниками (учасниками) юридичної особи або органом, який прийняв рішення про припинення юридичної особи, примірник оригіналу передавального акта, якщо припинення здійснюється в результаті злиття, приєднання або перетворення, чи розподільчого балансу, якщо припинення здійснюється в результаті поділу, або їх нотаріально засвідчені копії; довідку архівної установи про прийняття документів, які відповідно до закону підлягають довгостроковому зберіганню; документ про узгодження плану реорганізації з органом доходів і зборів (за наявності податкового боргу); довідку відповідного органу доходів і зборів про відсутність заборгованості із сплати податків, зборів; довідку відповідного органу Пенсійного фонду України про відсутність заборгованості із сплати єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування, страхових коштів до Пенсійного фонду України та фондів соціального страхування.

У разі державної реєстрації припинення юридичної особи в результаті перетворення документи, які передбачені абзацами четвертим - шостим частини першої цієї статті, державному реєстратору не подаються.

Передавальний акт або розподільчий баланс повинен бути затверджений засновниками (учасниками) юридичної особи або органом, який прийняв рішення про припинення юридичної особи. Нотаріальне засвідчення справжності підписів голови та членів комісії з припинення юридичної особи на передавальному акті або розподільчому балансі у такому разі не вимагається.

У разі проведення державної реєстрації припинення акціонерних товариств, крім документів, передбачених частиною першою цієї статті, додатково подається копія розпорядження про скасування реєстрації випуску акцій, засвідчена Національною комісією з цінних паперів та фондового ринку.

У разі проведення державної реєстрації припинення юридичної особи - емітента цінних паперів, крім документів, передбачених частиною першою цієї статті, додатково подається довідка відповідного органу Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку про відсутність нескасованих випусків цінних паперів цієї юридичної особи.

У разі якщо після закінчення процедури припинення, передбаченої законом, але не раніше закінчення строку заявлення кредитором своїх вимог юридичній особі не надані в установленому законом порядку органом доходів і зборів та/або Пенсійного фонду України довідки про відсутність заборгованості із сплати податків, зборів та/або єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування, страхових коштів до Пенсійного фонду України та фондів соціального страхування або рішення про відмову в їх видачі, голова комісії з припинення або уповноважена ним особа не раніше ніж через десять робочих днів з дня закінчення такого строку набуває право на подання державному реєстраторові документів, передбачених частинами першою - п'ятою статті 37 цього Закону, за винятком зазначених довідок,

для проведення державної реєстрації припинення юридичної особи в результаті злиття, приєднання, поділу або перетворення за принципом мовчазної згоди.

За наявності підстав, визначених абзацом першим цієї частини, державний реєстратор проводить державну реєстрацію припинення юридичної особи в результаті злиття, приєднання, поділу або перетворення за принципом мовчазної згоди, про що вносить відповідний запис до Єдиного державного реєстру.

Державному реєстратору забороняється вимагати додаткові документи для проведення державної реєстрації припинення юридичної особи в результаті злиття, приєднання, поділу, перетворення, якщо вони не передбачені цією статтею.

Згідно з ч.1 ст. 35 цього Закону, державний реєстратор за відсутності підстав для залишення документів, які подані для внесення до Єдиного державного реєстру запису про рішення засновників (учасників) юридичної особи або уповноваженого ними органу щодо припинення юридичної особи, без розгляду повинен у день надходження цих документів внести до Єдиного державного реєстру запис про рішення засновників (учасників) юридичної особи або уповноваженого ними органу щодо припинення юридичної особи та в той же день повідомити органи статистики, доходів і зборів, Пенсійного фонду України відомості про внесення такого запису.

Як вбачається з матеріалів справи, для проведення державної реєстрації припинення юридичної особи в результаті злиття, приєднання, поділу або перетворення ТОВ "Агроінвестфінанс" державному реєстратору було подано: реєстраційну картку про проведення державної реєстрації припинення юридичної особи в результаті злиття, приєднання, поділу, перетворення (реорганізації); передавальний акт та протокол Загальних зборів Учасників ТОВ "Агроінвестфінанс", яким затверджено передавальний акт.

Таким чином, державному реєстратору були надані всі передбачені Законом необхідні документи, на підставі яких ним правомірно було внесено запис до Єдиного державного реєстру про припинення ТОВ "АГРОІНВЕСТФІНАНС" в результаті злиття, приєднання, поділу або перетворення.

Відповідно до ч.ч.1,2 ст. 71 КАС України кожна сторона повинна довести ті обставини, на яких ґрунтуються її вимоги та заперечення, крім випадків, встановлених статтею 72 цього Кодексу. В адміністративних справах про протиправність рішень, дій чи бездіяльності суб'єкта владних повноважень обов'язок щодо доказування правомірності свого рішення, дії чи бездіяльності покладається на відповідача, якщо він заперечує проти адміністративного позову.

Колегія суддів приходять до висновку, що відповідач, як суб'єкт владних повноважень, довів суду правомірність своїх дій, в той час, як позивач свої доводи належним чином не обґрунтував, при цьому, доводи апеляційної скарги спростовують висновки суду першої інстанції, який, ухвалюючи рішення, порушив норми матеріального права, що призвело до неправильного вирішення справи.

Також у провадженні суду перебувала справа № 810/2549/15 за позовом Білоцерківської об'єднаної державної податкової інспекції ГУ ДФС у Київській області до Реєстраційної служби Таращанського районного управління юстиції у Київській області, третя особа – ТОВ «Форматон» про визнання дій та скасування запису про державну реєстрацію припинення юридичної особи.

В обґрунтування позовних вимог позивач зазначив, що державна реєстрація припинення юридичної особи ТОВ "Форматон" (код ЄДРПОУ 38237344) за рішенням засновників вчинене державним реєстратором з порушенням вимог Закону України "Про державну реєстрацію юридичних осіб та фізичних осіб-підприємців", а отже підлягає визнанню недійсним та відповідний запис в ЄДР скасований.

Судом встановлено, що 01.02.2013 до Єдиного державного реєстру юридичних осіб та фізичних осіб-підприємців внесено запис за № 16671020000000633 про проведення державної реєстрації юридичної особи - Товариство з обмеженою відповідальністю "Форматон" (код ЄДРПОУ 38237344).

Відповідно до довідки Білоцерківської ОДПІ від 27.05.2015 №1510221400064 ТОВ "Форматон" станом на дату видачі вказаної довідки перебуває на податковому обліку в Таращанському відділенні Білоцерківської ОДПІ та з 04.02.2013 за №22171315473 перебуває на податковому обліку у контролюючих органах.

Згідно довідки Таращанського відділення Білоцерківської ОДПІ від 28.05.2015 №805/10/10-02-26-18-305 у ТОВ "Форматон" є відкритий рахунок в установі банку

З матеріалів справи вбачається, що 12.12.2014 голова комісії з реорганізації ТОВ "Форматон" Шептицький Дмитро Олександрович подав до Реєстраційної служби Таращанського районного управління юстиції Київської області Реєстраційну картку Форми 8 на проведення державної реєстрації припинення юридичної особи в результаті злиття, приєднання, поділу, перетворення (потрібне підкреслити) та Передавальний акт від 11.12.2014, який затверджений протоколом загальних зборів учасників ТОВ "Форматон".

Зі змісту вказаних документів вбачається, що загальними зборами учасників ТОВ "Форматон" було прийнято рішення про припинення діяльності ТОВ "Форматон" шляхом його перетворення в Приватне акціонерне товариство "Страпс".

За результатами розгляду вказаних документів державним реєстратором Реєстраційної служби Таращанського районного управління юстиції Київської області до Єдиного державного реєстру юридичних осіб та фізичних осіб-підприємців внесено запис №13481120005000722 від 12.12.2014 про державну реєстрацію припинення юридичної особи - Товариства з обмеженою відповідальністю "Форматон" (код ЄДРПОУ 38237344) за рішенням засновників.

Відносини, які виникають у сфері державної реєстрації юридичних осіб, а також фізичних осіб-підприємців регулюються Законом України "Про державну реєстрацію юридичних осіб та фізичних осіб-підприємців" від 15.05.2003 №755-IV (далі - Закон №755).

Відповідно до вимог ст. 33 Закону №755 юридична особа припиняється в результаті передання всього свого майна, прав та обов'язків іншим юридичним особам - правонаступникам у результаті злиття, приєднання, поділу, перетворення (реорганізації) або в результаті ліквідації за рішенням, прийнятим засновниками (учасниками) юридичної особи або уповноваженим ними органом, за судовим рішенням або за рішенням державного органу, прийнятим у випадках, передбачених законом. Юридична особа є такою, що припинилася, з дати внесення до Єдиного державного реєстру запису про державну реєстрацію припинення юридичної особи.

Частинами 1, 2 ст. 34 Закону №755 встановлено, що для внесення до Єдиного державного реєстру запису про рішення щодо припинення юридичної особи заявник повинен подати (надіслати рекомендованим листом з описом вкладення) державному реєстраторові оригінал або нотаріально засвідчену копію рішення засновників (учасників) або уповноваженого ними органу щодо припинення юридичної особи. У випадках, встановлених законом, крім документів, що передбачені частиною першою цієї статті, додатково подається документ, який підтверджує одержання згоди відповідних державних органів на припинення юридичної особи.

Відповідно до положень ч. 1 ст. 35 Закону №755 державний реєстратор за відсутності підстав для залишення документів, які подані для внесення до Єдиного державного реєстру запису про рішення засновників (учасників) юридичної особи або уповноваженого ними органу щодо припинення юридичної особи, без розгляду

повинен у день надходження цих документів внести до Єдиного державного реєстру запис про рішення засновників (учасників) юридичної особи або уповноваженого ними органу щодо припинення юридичної особи та в той же день повідомити органи статистики, доходів і зборів, Пенсійного фонду України відомості про внесення такого запису.

Повідомлення про внесення запису до Єдиного державного реєстру щодо прийняття рішення засновників (учасників) юридичної особи, суду або уповноваженого ними органу про припинення юридичної особи публікується у спеціалізованому друкованому засобі масової інформації.

Відомості про дату публікації повідомлення, яке містить інформацію про строк заявлення вимог кредиторів щодо юридичної особи, що припиняється, надаються органам доходів і зборів, Пенсійного фонду України не пізніше наступного дня з дати публікації такого повідомлення.

Згідно з ч. 1 ст. 37 Закону №755 для проведення державної реєстрації припинення юридичної особи в результаті злиття, приєднання, поділу або перетворення голова комісії з припинення або уповноважена ним особа після закінчення процедури припинення, передбаченої законом, але не раніше закінчення строку заявлення вимог кредиторами повинна подати особисто (надіслати рекомендованим листом з описом вкладення) державному реєстраторові такі документи: заповнену реєстраційну картку на проведення державної реєстрації припинення юридичної особи в результаті злиття, приєднання, поділу або перетворення; підписаний головою і членами комісії з припинення юридичної особи та затверджений засновниками (учасниками) юридичної особи або органом, до повноважень якого належить прийняття рішення про припинення юридичної особи, примірник оригіналу передавального акта, якщо припинення здійснюється в результаті злиття, приєднання або перетворення, чи розподільчого балансу, якщо припинення здійснюється в результаті поділу, або їх нотаріально засвідчені копії; довідку архівної установи про прийняття документів, які відповідно до закону підлягають довгостроковому зберіганню; документ про узгодження плану реорганізації з органом доходів і зборів (за наявності податкового боргу); довідку відповідного органу доходів і зборів про відсутність заборгованості із сплати податків, зборів; довідку відповідного органу Пенсійного фонду України про відсутність заборгованості із сплати єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування, страхових коштів до Пенсійного фонду України та фондів соціального страхування.

Згідно ч. 3 вказаної статті Закону №755 передбачено, що у разі державної реєстрації припинення юридичної особи в результаті перетворення документи, які передбачені абзацами четвертим - сьомим частини першої цієї статті, державному реєстратору не подаються.

Разом з тим, ч. 17 ст. 37 Закону №755 визначено, що державна реєстрація юридичної особи, яка утворена в результаті перетворення, здійснюється у порядку, який встановлено статтями 24 - 27 цього Закону. Перетворення вважається завершеним з моменту державної реєстрації новоутвореної юридичної особи та державної реєстрації припинення юридичної особи, що припиняється у результаті перетворення.

Таким чином, законодавством визначено, що державна реєстрація припинення юридичної особи, що припиняється в результаті перетворення та державна реєстрація новоутвореної юридичної особи, до якої переходять права та обов'язки попередньої, здійснюється державним реєстратором в один день, а державна реєстрація

припинення юридичної особи, що припиняється без державної реєстрації юридичної особи - правонаступника - не допускається.

З вищенаведених норм вбачається, що державним реєстратором Реєстраційної служби Таращанського районного управління юстиції порушено вимоги ч. 1 ст. 104 Цивільного кодексу України, ст. 37 Закону України "Про державну реєстрацію юридичних осіб та фізичних осіб-підприємців" під час вчинення реєстраційних дій.

Статтею 1 Закону України "Про державну реєстрацію юридичних осіб та фізичних осіб-підприємців" визначено, що Єдиний державний реєстр юридичних осіб та фізичних осіб-підприємців є автоматизованою системою збирання, накопичення, захисту, обліку та надання інформації про юридичних осіб та фізичних осіб-підприємців.

У відповідності до ст. 4 вказаного Закону державною реєстрацією юридичних осіб та фізичних осіб-підприємців є засвідчення факту створення або припинення юридичної особи, засвідчення факту набуття або позбавлення статусу підприємця фізичною особою, а також вчинення інших реєстраційних дій, які передбачені цим Законом, шляхом внесення відповідних записів до Єдиного державного реєстру.

Згідно з ч. 2 ст. 17 Закону України "Про державну реєстрацію юридичних осіб та фізичних осіб-підприємців" до Державного реєстру юридичних осіб та фізичних осіб-підприємців заноситься інформація про дату затвердження передавального акту та про юридичних осіб, правонаступником яких є зареєстрована юридична особа.

З Витягу щодо юридичної особи ТОВ "Форматон" вбачається, що інформація в Єдиному державному реєстрі юридичних осіб та фізичних осіб-підприємців щодо дати затвердження передавального акту та про юридичних осіб, правонаступником яких є зареєстрована юридична особа, відсутня.

Отже, при проведенні реєстрації припинення юридичної особи державним реєстратором Реєстраційної служби Таращанського районного управління юстиції Київської області протиправно було внесено в Єдиний державний реєстр запис 13481120005000722 від 12.12.2014 про припинення ТОВ "Форматон" за рішенням засновників.

Суд першої інстанції з огляду на зазначене та беручи до уваги докази наявні у матеріалах справи у їх сукупності, дійшов висновку про обґрунтованість позовних вимог та задовольнив їх у повному обсязі.

Не погоджуючись з рішенням суду першої інстанції третя особа оскаржив його до суду апеляційної інстанції.

Так, 01.09.2015 постановою Київського апеляційного адміністративного суду постанову суду першої інстанції було скасовано та винесено нове, яким в задоволенні позову відмовлено.

Суд апеляційної інстанції зазначив, що з огляду на те, що позивачем не було доведено наявності жодної підстави для не реєстрації припинення третьої особи внаслідок перетворення, передбаченої Законом України "Про державну реєстрацію юридичних осіб та фізичних осіб - підприємців", підстави для задоволення позову відсутні.

Таким чином суд апеляційної інстанції вважає протиправним висновок суду першої інстанції про задоволення даного адміністративного позову.

Крім того, в провадженні суду знаходилась справа № 810/1168/15 за позовом Друс Корпорейт Холдингз Лімітед до Державного реєстратора юридичних осіб та фізичних осіб-підприємців Реєстраційної служби Кагарлицького районного управління юстиції Київської області Башевої Юлії Валеріївни, за участю третіх осіб

Товариства з обмеженою відповідальністю "РУСАВА-К", Мосійчука Леоніда Леонідовича про визнання протиправними дій та скасування рішення.

Даний позов задоволено частково та визнано протиправними дії державного реєстратора юридичних осіб та фізичних осіб-підприємців реєстраційної служби Кагарлицького районного управління юстиції Київської області Башевої Юлії Валеріївни щодо внесення 05.02.2015 до Єдиного державного реєстру юридичних осіб та фізичних осіб - підприємців запису про державну реєстрацію змін до установчих документів Товариства з обмеженою відповідальністю "РУСАВА-К" щодо зміни статутного або складеного капіталу та скасовано реєстраційну дію від 05.02.2015 проведену державним реєстратором юридичних осіб та фізичних осіб-підприємців реєстраційної служби Кагарлицького районного управління юстиції Київської області Башевою Юлією Валеріївною по державній реєстрації змін до установчих документів Товариства з обмеженою відповідальністю "РУСАВА-К" в частині зміни статутного або складеного капіталу. В іншій частині позовних вимог - відмовити.

В обґрунтування позовних вимог позивач вказав, що державним реєстратором Башевою Ю.В. всупереч вимогам чинного законодавства не було перевірено подані документи на наявність підстав для залишення їх без розгляду та/або відмови у проведенні реєстраційної дії, внаслідок чого реєстраційні дії вчинено на підставі наданих в неповному обсязі документів, що містять недостовірні та суперечливі відомості.

Відповідно до п. 7.3 вказаного Статуту Друсу Корпорейт Холдингз Лімітед є учасником ТОВ "РУСАВА-К" та власником частки у розмірі 97,21 % статутного капіталу товариства, іншим учасником ТОВ "РУСАВА-К" є Бортник Володимир Федорович, якому належить частка в розмірі 2,79 % статутного капіталу товариства.

Так, 11.08.2014 між позивачем - компанією Друсу Корпорейт Холдингз Лімітед та Мосійчуком Леонідом Леонідовичем укладений договір про перехід частки учасника у статутному капіталі ТОВ "РУСАВА-К", відповідно до якого компанія відступила (передала у власність) 97,21% статутного капіталу, а Мосійчук Л.Л. прийняв у власність цю частку у статутному капіталі ТОВ "РУСАВА-К".

З матеріалів справи вбачається, що 05.02.2015 Мосійчук Леонід Леонідович подав до державного реєстратора Реєстраційної служби Кагарлицького районного управління юстиції Київської області документи для проведення реєстраційних дій "Державна реєстрація змін до установчих документів юридичної особи" (для змін у складі засновників та змін статутного капіталу) ТОВ "РУСАВА-К".

Згідно опису документів, що надаються юридичною особою державному реєстратору для проведення вказаних реєстраційних дій, Мосійчуком Л.Л. були подані наступні документи, а саме: реєстраційна картка на проведення державної реєстрації змін до установчих документів від 05.02.2015; рішення про внесення змін до установчих документів - протокол №1/11.08 Загальних Зборів Учасників ТОВ "РУСАВА-К" від 11.08.2014, яким було виключено зі складу учасників товариства Бортника В.Ф.; зменшено статутний капітал на 100000 грн. у зв'язку з виключенням учасника товариства; учасник товариства Компанія Друсу Корпорейт Холдингз Лімітед продає 100% від своєї частки в статутному капіталі гр. України Мосійчуку Л.Л.; перерозподілено частки та затверджено внески учасника товариства Мосійчука Л.Л. у розмірі 3488657,70 грн., що становить 100 % статутного капіталу товариства; затверджено нову редакцію статуту товариства; звільнено директора товариства Бортника В.Ф. з 31.08.2014; призначено на посаду директора товариства Мосійчука Л.Л. з 01.09.2014 та надано йому право першого підпису та право діяти від імені товариства без довіреності; документ, що підтверджує правомочність прийняття

32

рішення про внесення змін до установчих документів - Реєстр присутніх на Загальних Зборів Учасників ТОВ "РУСАВА-К" від 11.08.2014; статут; два примірники установчих документів в новій редакції; документ, що підтверджує внесення реєстраційного збору за проведення державної реєстрації змін до установчих документів - копія квитанції, виданої банком 05.02.2015; документ, що підтверджує внесення плати за публікацію у спеціалізованому друкованому засобі масової інформації повідомлення про зменшення статутного капіталу - копія квитанції, виданої банком 05.02.2015; рішення про вихід юридичної особи із складу засновників (учасників) юридичної особи - копія протоколу компанії Друс Корпорейт Холдингз Лімітед від 21.01.2014; договір про перехід чи передачу частки учасника у статутному капіталі - договір купівлі-продажу частки в статутному капіталі ТОВ "РУСАВА-К" від 11.08.2014, який підписаний сторонами договору 10.09.2014; рішення уповноваженого органу юридичної особи про примусове виключення засновника (учасника) із складу засновків (учасників) юридичної особи - копія протоколу №1/11.08 Загальних Зборів Учасників ТОВ "РУСАВА-К" від 11.08.2014.

На підставі поданих документів Державним реєстратором юридичних осіб та фізичних осіб-підприємців Реєстраційної служби Кагарлицького районного управління юстиції Київської області Башевою Юлією Валеріївною були проведені реєстраційні дії від 05.02.2015 №13381070017000126 "Державна реєстрація змін до установчих документів юридичної особи", якою зменшено статутний капітал та змінено засновків ТОВ "РУСАВА-К".

З наявної в матеріалах справи копії Реєстраційної картки на проведення державної реєстрації змін до установчих документів юридичної особи ТОВ "РУСАВА-К", яка була подана Мосійчуком Л.Л. 05.02.2015, вбачається, що в розділі III "Перелік змін до установчих документів, щодо яких проводиться державна реєстрація (необхідно підкреслити)" зроблено позначки щодо зміни розміру статутного або складеного капіталу юридичної особи та зміни складу засновників, учасників юридичної особи.

Однак, в розділі IV Реєстраційної картки "Відомості про юридичну особу з урахуванням змін" відсутні заповнені заявником відомості "Розміру статутного або складеного капіталу (грн.) з урахуванням змін".

З наведеного слідує, що подана Мосійчуком Л.Л. реєстраційна картка заповнена з порушенням вимог наказу Міністерства юстиції України від 14.10.2011 №3178/5 "Про затвердження форм реєстраційних карток".

Враховуючи зазначене, суд приходить до висновку, що у державного реєстратора не було правових підстав здійснювати реєстраційні дії щодо зміни статутного або складеного капіталу ТОВ "РУСАВА-К", оскільки в розділі IV Реєстраційної картки на проведення державної реєстрації змін до установчих документів юридичної особи ТОВ "РУСАВА-К" "Відомості про юридичну особу з урахуванням змін" відсутні заповнені заявником відомості "Розміру статутного або складеного капіталу (грн.)" з урахуванням змін.

Крім того, суд звертає увагу на те, що законодавством України також встановлений порядок зменшення статутного капіталу господарських товариств.

Відповідно до ст. 56 Закону України "Про господарські товариства" рішення товариства з обмеженою відповідальністю про зменшення його статутного капіталу набирає чинності не раніш як через 3 місяці після державної реєстрації і публікації про це у встановленому порядку.

Проте, відповідач одночасно зареєстрував і зменшення розміру статутного капіталу ТОВ "РУСАВА-К" і перерозподілення вже зменшеного статутного капіталу за новим учасником.

Суд першої інстанції вважає, що державний реєстратор юридичних осіб та фізичних осіб-підприємців Реєстраційної служби Кагарлицького районного управління юстиції Київської області Башева Ю.В. в порушення вимог Закону України "Про державну реєстрацію юридичних осіб та фізичних осіб-підприємців" вчинила реєстраційні дії щодо зміни статутного або складеного капіталу ТОВ "РУСАВА-К".

З приводу дій державного реєстратора по здійсненню реєстраційних дій щодо зміни складу або інформації про засновників ТОВ "РУСАВА-К", суд наступне.

Позивач зазначає на протиправність таких дій відповідача з огляду на те, що державному реєстратору не було подано належним чином оформленого рішення про внесення змін до установчих документів ТОВ "РУСАВА-К", оскільки поданий державному реєстратору договір про перехід чи передачу частки учасника у статутному капіталі ТОВ "РУСАВА-К", укладений між Компанією Друс Корпорейт Холдингз Лімітед в особі першого директора Паславського Марка та Мосійчуком Леонідом Леонідовичем, датований 11.08.2014, водночас, договір підписаний 10.09.2014 і набуває чинності з моменту його підписання.

Правовий аналіз вищенаведених норм чинного законодавства дає підстави для висновку про те, що на державного реєстратора не покладено обов'язок з перевірки законності прийняття (винесення) документів, які подаються для проведення державної реєстрації, а також надання їм правової оцінки. Відповідальність за достовірність та законність цих документів згідно з ч. 3 ст. 8 Закону України "Про державну реєстрацію юридичних осіб та фізичних осіб-підприємців" несуть засновники (учасники) юридичної особи.

Такого ж висновку дійшла і комісія, утворена Головним територіальним управлінням юстиції у Київській області при проведенні виїзної перевірки у реєстраційній службі Кагарлицького районного управління юстиції у Київській області, щодо дотримання державним реєстратором законодавства стосовно реєстрації змін ТОВ "РУСАВА-К" (лист Головного територіального управління юстиції у Київській області № 15892-3-24/33 від 11.03.2015).

Щодо відсутності на статуті відмітки за 05.02.2015 року про внесення змін до установчих документів, суд зазначає, що при огляді в судовому засіданні наданого позивачем оригіналу статуту, на ньому була відсутня відмітка не тільки за 05.02.2015 року, а й за 30.08.2010, на що позивач зазначив, що мабуть така відмітка помилково не була проставлена. Отже, позивач допустив можливість подання оригіналу статуту, але не проставляння на ньому відміток.

При цьому, позивач інших обставин порушення державним реєстратором процедури проведення державної реєстрації щодо змін складу або інформації про засновників ТОВ "РУСАВА-К" не зазначив.

З огляду на зазначене, суд виніс рішення про часткове задоволення.

Не погоджуючись з рішенням КОАС позивач оскаржив його до суду апеляційного суду.

Так, 27.08.2015 постановою Київського апеляційного адміністративного суду рішення першої інстанції було частково скасовано та в цій частині винесено нове, яким адміністративний позов задовольнити та визнати протиправними дії державного реєстратора юридичних осіб та фізичних осіб-підприємців реєстраційної служби Кагарлицького районного управління юстиції Київської області Башевої Юлії Валеріївни по внесенню до Єдиного державного реєстру юридичних осіб та фізичних осіб - підприємців запису від 05.02.2015 №133810500118000126 про державну реєстрацію змін до установчих документів Товариства з обмеженою відповідальністю "Русави-К" щодо зміни складу або інформації про засновників; скасувати

реєстраційну дію від 05.02.2015 №133810500118000126 проведена державним реєстратором юридичних осіб та фізичних осіб-підприємців реєстраційної служби Кагарлицького районного управління юстиції Київської області Башевою Юлією Валеріївною по державній реєстрації змін до установчих документів Товариства з обмеженою відповідальністю "Русава-К" щодо зміни складу або інформації про засновників та в решті постанову Київського окружного адміністративного суду від 22 травня 2015 року – залишити без змін.

Обговоривши правомірність вимог апеляційної скарги, колегія суддів зазначила, що основним законом, що регулює відносини, які виникають у сфері державної реєстрації юридичних осіб, а також фізичних осіб-підприємців є Закон України "Про державну реєстрацію юридичних осіб та фізичних осіб-підприємців" від 15.05.2003 №755-IV (далі - Закон №755-IV).

Стаття 4 Закону №755-IV визначає порядок проведення державної реєстрації юридичних осіб та фізичних осіб-підприємців, який, зокрема, включає: перевірку комплектності документів, які подаються державному реєстратору, та повноти відомостей, що вказані в реєстраційній картці; перевірку документів, які подаються державному реєстратору, на відсутність підстав для відмови у проведенні державної реєстрації; внесення відомостей про юридичну особу або фізичну особу-підприємця до Єдиного державного реєстру; оформлення і видачу виписки з Єдиного державного реєстру.

Відповідно до ст. 8 Закону №755-IV, яка закріплює вимоги до оформлення документів, які подаються державному реєстратору, документи, які відповідно до вимог цього Закону подаються (надсилаються поштовим відправленням або електронним документом) державному реєстратору, повинні бути викладені державною мовою.

Реєстраційна картка заповнюється машинодруком або від руки друкованими літерами. Якщо документи надсилаються державному реєстратору поштовим відправленням, справжність підпису заявника на реєстраційній картці (заяві, повідомленні) повинна бути нотаріально засвідчена. Підпис особи, уповноваженої діяти від імені юридичної особи (виконавчого органу), на реєстраційній картці та заяві про втрату (заміну) документів повинен бути засвідчений відповідною посадовою особою в установленому порядку.

Установчі документи (установчий акт, статут або засновницький договір, положення) юридичної особи повинні містити відомості, передбачені законом. Відповідальність за відповідність установчих документів законодавству несуть засновники (учасники) юридичної особи.

Згідно до ч. 1 ст. 17 Закону №755-IV відомості про юридичну особу або фізичну особу-підприємця включаються до Єдиного державного реєстру шляхом внесення записів на підставі відомостей з відповідних реєстраційних карток та відомостей, що надаються юридичними особами державному реєстратору за місцезнаходженням реєстраційної справи згідно із законодавством України.

Відповідно до ч. 1 ст. 29 Закону №755-IV для проведення державної реєстрації змін до установчих документів юридична особа повинна подати (надіслати поштовим відправленням з описом вкладення) такі документи: заповнену реєстраційну картку на проведення державної реєстрації змін до установчих документів юридичної особи;

- примірник оригіналу (ксерокопію, нотаріально засвідчену копію) рішення про внесення змін до установчих документів. Документ, що підтверджує правомочність прийняття рішення про внесення змін до установчих документів; оригінали установчих документів юридичної особи з відміткою про їх державну реєстрацію з усіма змінами, чинними на дату подачі документів, або інформація про

оприлюднення повідомлення про втрату всіх або частини зазначених оригіналів установчих документів; два примірники змін до установчих документів юридичної особи у вигляді окремих додатків або два примірники установчих документів у новій редакції; документ, що підтверджує внесення адміністративного збору за проведення державної реєстрації змін до установчих документів, якщо інше не встановлено цим Законом.

Частиною 2 вказаної статті передбачено, що у разі внесення змін до статуту, які пов'язані із зменшенням статутного капіталу (статутного або складеного капіталу), зміною найменування або місцезнаходження юридичної особи, крім документів, які передбачені частиною першою цієї статті, додатково подається документ, що підтверджує внесення плати за оприлюднення відповідного повідомлення на офіційному веб-сайті центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері державної реєстрації юридичних осіб та фізичних осіб - підприємців.

Згідно ч. 3 ст. 29 Закону №755-IV у разі внесення змін до установчих документів, які пов'язані із зміною складу засновників (учасників) юридичної особи, крім документів, які передбачені частиною першою цієї статті, додатково подається примірник оригіналу (ксерокопія, нотаріально засвідчена копія) одного із таких документів: рішення про вихід юридичної особи із складу засновників (учасників); заяви фізичної особи про вихід із складу засновників (учасників); заяви, договору, іншого документа про перехід чи передачу частки учасника у статутному капіталі товариства; рішення уповноваженого органу юридичної особи про примусове виключення засновника (учасника) із складу засновників (учасників) юридичної особи, якщо це передбачено законом або установчими документами юридичної особи.

Так, з матеріалів справи вбачається, що для здійснення реєстраційних дій для проведення державної реєстрації змін до установчих документів ТОВ "РУСАВА-К", що стосуються змін у складі засновників та змін статутного капіталу, до державного реєстратора було подано пакет документів.

На підставі зазначених документів державним реєстратором юридичних осіб та фізичних осіб-підприємців Реєстраційної служби Кагарлицького районного управління юстиції Київської області Башевою Ю.В. проведено державну реєстрацію змін до установчих документів юридичної особи (№13381050018000126), зокрема, зменшено статутний капітал та змінено засновників ТОВ "Русави-К".

Поряд з цим, з наявної в матеріалах справи копії Реєстраційної картки на проведення державної реєстрації змін до установчих документів юридичної особи ТОВ "Русави-К", вбачається, що в розділі III "Перелік змін до установчих документів, щодо яких проводиться державна реєстрація (необхідно підкреслити)" зроблено позначки щодо зміни розміру статутного або складеного капіталу юридичної особи та зміни складу засновників, учасників юридичної особи. Однак, в розділі IV Реєстраційної картки "Відомості про юридичну особу з урахуванням змін" відсутні заповнені заявником відомості "Розміру статутного або складеного капіталу (грн.) з урахуванням змін". Наведена обставина сторонами не спростовується.

Тобто, подана Мосійчуком Л.Л. реєстраційна картка заповнена з порушенням вимог наказу Міністерства юстиції України від 14.10.2011 №3178/5 "Про затвердження форм реєстраційних карток".

Також судом першої інстанції зауважено, що згідно положень ст. 56 Закону України "Про господарські товариства" рішення товариства з обмеженою відповідальністю про зменшення його статутного капіталу набирає чинності не раніш як через 3 місяці після державної реєстрації і публікації про це у встановленому порядку.

Проте, відповідач одночасно зареєстрував і зменшення розміру статутного капіталу ТОВ "Русава-К" і перерозподілення вже зменшеного статутного капіталу за новим учасником.

Таким чином суд першої інстанції дійшов висновку, що у державного реєстратора не було правових підстав здійснювати реєстраційні дії щодо зміни статутного або складеного капіталу ТОВ "РУСАВА-К", оскільки в розділі IV Реєстраційної картки на проведення державної реєстрації змін до установчих документів юридичної особи ТОВ "РУСАВА-К" "Відомості про юридичну особу з урахуванням змін" відсутні заповнені заявником відомості "Розміру статутного або складеного капіталу (грн.)" з урахуванням змін.

Водночас висновки суду першої інстанції в цій частині не є предметом перегляду судового рішення в апеляційній інстанції.

Разом з тим, позивач звертаючись із апеляційною скаргою посилався на протиправність рішення суду першої інстанції в частині визнання правомірними дії державного реєстратора при здійсненню реєстраційних дій щодо зміни складу або інформації про засновників ТОВ "Русава -К" та відмову в задоволенні адміністративного позову в цій частині.

Зокрема, позивач наголошував на протиправності таких дій відповідача з огляду на те, що державному реєстратору не було подано належним чином оформленого рішення про внесення змін до установчих документів ТОВ "Русава-К", оскільки поданий державному реєстратору договір про перехід чи передачу частки учасника у статутному капіталі ТОВ "Русава-К", укладений між Компанією Друс Корпорейт Холдингз Лімітед в особі першого директора Паславського Марка та Мосійчука Л.Л., датований 11.08.2014, водночас, договір підписаний 10.09.2014 і набуває чинності з моменту його підписання.

Так, на державного реєстратора не покладено обов'язок з перевірки законності прийняття (винесення) документів, які подаються для проведення державної реєстрації, а також надання їм правової оцінки. Відповідальність за достовірність та законність цих документів згідно з ч. 3 ст. 8 Закону України "Про державну реєстрацію юридичних осіб та фізичних осіб-підприємців" несуть засновники (учасники) юридичної особи.

Проте, як убачалось з наявних в матеріалах справи копії договору про перехід чи передачу частки учасника у статутному капіталі ТОВ "Русава-К", його підписано 10.09.2014, в свою чергу складено договір 11.08.2014, відтак вказаний договір не може бути визнано належною підставою для здійснення відповідних реєстраційних дій.

Щодо доводів позивач про відсутність оригіналу статуту, колегія суддів зауважила, що матеріали справи не містять доказів того, що державному реєстратору для здійснення реєстраційної дії від 05.02.2015 не було надано такого оригіналу з відповідними відмітками про здійснення реєстрації змін до нього. Поряд з цим, відповідачем наведена обставина не спростовується. Натомість в постанові Київського апеляційного адміністративного суду у справі №826/6318/15 судом встановлено, що державний реєстратор провів реєстрацію змін до установчих документів без подання йому оригіналів установчих документів юридичної особи з відміткою про їх державну реєстрацію з усіма змінами, чинними на дату подачі документів, оскільки оригінал статуту ТОВ "Русава-К" від 21.06.2005 та усі зміни/доповнення до нього (від 19.09.2005, від 30.09.2012) зберігаються у Бортника В.Ф.

Отже, суд першої інстанції дійшов помилкового висновку, що у задоволенні позовних вимог про визнання протиправними дій державного реєстратора по

здійсненню реєстраційних дій щодо зміни складу або інформації про засновників ТОВ "РУСАВА-К" та скасування такої реєстраційної дії слід відмовити, натомість суд апеляційної інстанції вважає, що в цій частині адміністративний позов слід задовольнити.

За таких обставин, колегія суддів дійшла висновку, що судом першої інстанції було частково вірно встановлено фактичні обставини справи, надано належну оцінку дослідженим доказам, правильно застосовано норми матеріального та процесуального права. В зв'язку з цим колегія суддів вважає необхідним апеляційну скаргу Друсу Корпорейт Холдингз Лімітед - задовольнити, а постанову Київського окружного адміністративного суду від 22.05.2015 – в частині відмови в задоволенні позовних вимог скасувати та ухвалити в цій частині нову, якою адміністративний позов задовольнити.

Висновки:

Проаналізувавши вищевказане, можна зробити висновки про те, що дана категорія справ становить незначний відсоток від загальної кількості позовів, що знаходиться або знаходилась у провадженні Київського окружного адміністративного суду. Проте, такий факт жодним чином не впливає на якість та оперативність розгляду такої категорії справ. Судді приймають законні та обґрунтовані рішення у справах, застосовуючи не тільки закон, який регулює загальні питання пов'язані зі зверненням громадян, а й інші нормативно-правові акти, інструкції, положення. Законність прийнятих рішень підтверджується мінімальною кількістю скасованих рішень за наслідками апеляційного перегляду.

Тобто, можна дійти висновку, що у Київському окружному адміністративному суді вироблена однакова судова практика при застосуванні законодавства по вирішенню спорів даної категорії справ, що сприяє оперативності та ефективності розгляду справ.

В той же час, постійна динаміка розвитку та багатогранність суспільних відносин потребують постійного вдосконалення діючого законодавства з цих питань, тому судді повинні постійно вдосконалювати свої знання норм матеріального права, чітко дотримуватись процесуальних норм, відповідально ставитись до завдань, визначених ст. 2 КАС України.

Враховуючи вищевикладене, пропоную:

Довести дане узагальнення до відома суддів Київського окружного адміністративного суду та обговорити його на зборах суддів.

Під час розгляду даної категорії справ врахувати судову практику Київського апеляційного адміністративного суду.

Помічник судді

Суддя

Якименко О.М.

Головенко О.Д.